

TRADE

(Part-V)

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura

ආනයන හා අපනයන වෙළෙඳ ගනුදෙනු

ආනයන හා අපනයන වෙළෙඳ ගනුදෙනු බොහෝ විට සිදු වන්නේ නියෝජිතයකු මාර්ගයෙනි.

නමුත් සෘජුව ම ඇණවුම් කර ගනුදෙනු සිදු වන අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ.

කුමන ක්‍රමය අනුගමනය කළ ද ආනයන හා අපනයන ක්‍රියාපටිපාටියේ දී අවශ්‍ය වන ලියවිලිවල වෙනසක් සිදු නො වේ.

ආනයන ක්‍රියාපටිපාටිය

විදේශ සැපයුම්කරුවෙකු තෝරා ගැනීම

සැපයුම්කරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු, වාණිජ මණ්ඩල සඟරා හා ප්‍රකාශන, තානාපති කාර්යාල, වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශන හා අන්තර් ජාල වෙබ් අඩවි තුළින් ලබා ගෙන සුදුසු විදේශීය සැපයුම්කරුවෙකු තෝරා ගැනීම

මිල විමසුමක් යැවීම

සැපයුම්කරුවෙකු තෝරා ගැනීමෙන් අනතුරුව තමන් ආනයනය කිරීමට අදහස් කරන භාණ්ඩවල මිල ගණන් විමසීම සිදු කෙරේ. ඒ සඳහා තෝරා ගත් සැපයුම්කරු වෙත මිල විමසුමක් යැවේ.

මිල කියුමක් ලැබීම

සැපයුම්කරු (අපනයනකරු) භාණ්ඩ සැපයීමට එකඟ වන මිල ගණන් හා කොන්දේසි ඇතුළත් කර මිල විමසුමට පිළිතුරු ලෙස මිල කියුමක් ආනයනකරු වෙත එවනු ලබයි.

ආනයන බලපත්‍ර ලබා ගැනීම

සමහර නිෂ්පාදිත ආනයනය කිරීමේ දී ආනයන බලපත්‍රයක් ලබා ගත යුතු වේ. මෙය ආනයන හා අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලැබේ. ආනයන බලපත්‍ර අවශ්‍ය භාණ්ඩ තීරණය කරනු ලබන්නේ ආනයන හා අපනයන පාලක විසිනි.

ඇණවුම (ඉන්ඩෙන්ට්) ඉදිරිපත් කිරීම

සැපයුම්කරුගේ මිල කියුමට ආනයනකරු එකඟ වන්නේ නම් ඇණවුමක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. මෙම ඇණවුම ඉන්ඩෙන්ට්ව නමින් ද හඳුන්වයි.

අපනයනකරුට ගෙවීම පිළිබඳ කටයුතු කිරීම

බොහෝ විට අපනයනකරුට ගෙවීම සඳහා ණයවර ලිපි සහ ණයපත් යොදා ගනී.

භාණ්ඩ නිදහස් කර ගැනීම

අදාළ ගෙවීම් කිරීමෙන් පසු ව, නියමිත ලියවිලි ඉදිරිපත් කර භාණ්ඩ නිදහස් කර ගත හැකි ය.

සැ.යු. අවශ්‍ය වන ලියවිලි පසු ව විස්තර කෙරේ.

අපනයන ක්‍රියාපටිපාටිය

- අපනයනකරුවෙකු ලෙස ලියාපදිංචි වීම
- විදේශ ගැනුම්කරුවා සොයා ගැනීම
- අවශ්‍ය වන්නේ නම් අපනයන බලපත්‍ර ලබා ගැනීම
- ආනයනකරුගෙන් ලැබුණු මිල විමසුමට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් මිල කියුමක් යැවීම
- ආනයනකරුගෙන් ඉන්ඩෙන්ට්‍රව් ලබා ගැනීම
- භාණ්ඩ තොගය නැව්ගත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩ වෙන්කර ගැනීම හා අවශ්‍ය ලියවිලි සකස් කර ගැනීම
- නැව්ගත කිරීමට සූදාසු වන ආකාරයට භාණ්ඩ ඇසුරුම් කිරීම
- අපනයන භාණ්ඩ තොගය රක්ෂණය කිරීම
- භාණ්ඩ නැව්ගත කර නොභාරපත ලබා ගැනීම
- මුදල් ලබා ගැනීමට අදාළ කටයුතු කිරීම

ආනයන හා අපනයන වෙළෙඳාමේ දී භාවිත වන ලියකියවිලි

ආනයන / අපනයන බලපත්‍ර :

ආනයනයේ දී හා අපනයනයේ දී බලපත්‍ර අවශ්‍ය වන භාණ්ඩ ආනයන හා අපනයන පාලක විසින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කරයි. මේ සඳහා සම්බන්ධ වන ආයතන කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

නිදසුන් :

තේ - ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය

මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ - රාජ්‍ය මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය

ඵළුවඵ , කුඵබඩු හා බුලත් - ආනයන අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුව

ඉන්ඩෙන්ට්ට්ව/ඇණවුම (Indent /Order)

සැපයුම්කරුවෙකුගේ මිල කියුම අනුව, ඔහුගෙන් භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට ආනයනකරුවෙකු එකඟ වන්නේ නම්, ඵ් සඳහා ඇණවුමක් අදාළ සැපයුම්කරු වෙත යැවිය යුතු ය. විදේශ වෙළෙඳාමේ දී මෙම ඇණවුම හැඳින්වෙන්නේ ඉන්ඩෙන්ට්ට්ව නමිනි.

මෙම ඇණවුම් කිරීම අන්තර්ජාලය හරහා සිදු කළ හැකි ය. ආනයනකරුවෙකු විසින් විදේශීය සැපයුම්කරුවෙකු වෙත යවනු ලබන මෙම ඇණවුමෙහි ආනයනකරුට අවශ්‍ය භාණ්ඩ පිළිබඳ විස්තර, මිල, නැව්ගත කිරීමට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් කෙරේ.

නෞභාරපත : Bill of Lading (B/L)

නැව් සමාගමක් වෙනුවෙන් නැව්පති හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයකු විසින් අපනයනකරු වෙත නිකුත් කෙරේ. නෞභාරපත්‍රයේ සඳහන් භාණ්ඩ තොගය නැවට භාරගත් බවටත්, එම භාණ්ඩ අදාළ රටේ වරායට ගෙන ගොස් භාර දෙන බවටත් නැව් සමාගම මෙයින් පොරොන්දු වේ.

අපනයනකරු විසින් ආනයනකරුට මෙහි පිටපතක් යවන අතර භාණ්ඩ රැගත් නැව් නියමිත වරායට ළඟා වූ විට ආනයනකරුට එම භාණ්ඩවල අයිතිය තහවුරු කිරීමට මෙය අවශ්‍ය වේ.

භාණ්ඩ පිළිබඳ විස්තර, අපනයනකරුගේ නම, ආනයනකරුගේ නම, නැවේ නම, භාණ්ඩ යවන වරාය යනා දී විස්තර මෙහි ඇතුළත් වේ.

ඉන්වොයිසිය (Invoice)

අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩවල විස්තර, මිල ගණන්, ගෙවීම් කොන්දේසි, ගමන් මාර්ගය, ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ කොන්දේසි ආදී විස්තර ඇතුළත් ලේඛනයකි.

ප්‍රභවස්ථාන සහතිකය (Letter of Origin)

නැව්ගත කරන භාණ්ඩ අපනයනය කරන රටේ නිපදවා ඇති බව සහතික කරමින් පිළිගත් වෙළෙඳ මණ්ඩලයකින් හෝ රාජ්‍ය ආයතනයකින් නිකුත් කරනු ලබන ලියවිල්ලකි. තීරුබදු සහන ලබා ගැනීමේ දී මෙම ලියවිල්ල වැදගත් වේ.

නිදසුන් :

ශ්‍රී ලංකාවෙන් යුරෝපා සංගමයට භාණ්ඩ අපනයනය කරන විට එම භාණ්ඩ ශ්‍රී ලංකාවේ නිපද වූ බවට ආයෝජන මණ්ඩලය හෝ කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය ප්‍රභවස්ථාන සහතිකය නිකුත් කරයි.

ණයවර ලිපිය - (Letter of Credit (L/C))

ආනයන අපනයන වෙළෙඳාමේ දී අපනයනකරුට මුදල් ගෙවීම සඳහා බහුල ව භාවිත කෙරෙන මාධ්‍යයකි. ආනයනකරුගේ ඉලලීම මත, ආනයනකරු වෙනුවෙන්, ඔහුගේ බැංකුව විසින් අපනයනකරුගේ බැංකුව වෙත ණයවර ලිපිය නිකුත් කෙරේ. අපනයනකරු විසින් ආනයනකරුවකු වෙත අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩවලට මුදල් ගෙවීම් තහවුරු කිරීම සඳහා ආනයනකරුගේ බැංකුව නිකුත් කරන ලියවිල්ලකි.

ආනයන සටහන්කරය (Import entry)

ආනයනකරු වෙනුවෙන් වරායට ලැබී ඇති භාණ්ඩ පිළිබඳ අයිතිය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ආනයනකරු හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයකු විසින් රේගුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ලියවිල්ල යි. නොභාරපත හෝ ඉන්වොයිසිය ඇසුරෙන් මෙය පිළියෙල කෙරේ.

අපනයන සටහන්කරය (Export entry)

අපනයනකරු අපනයනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන භාණ්ඩ පිළිබඳ සම්පූර්ණ විස්තර ඇතුළත් කර අපනයනකරු විසින් අපනයන රටේ රේගුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලියවිල්ල යි.

රක්ෂණ සහතිකය (Insurance Certificate)

අපනයනයට අදාළ භාණ්ඩ තොගය අපනයනය කිරීමේ දී, එම භාණ්ඩ තොගය රක්ෂණය කර අපනයනකරු හෝ ආනයනකරු ලබා ගන්නා රක්ෂණ සහතිකයයි. විකුණුම් ගිවිසුම අනුව රක්ෂණ සහතිකය ලබා ගැනීම අපනයනකරු හෝ ආනයනකරු විසින් සිදු කරනු ලබයි.

වේදිකා කුවිතාන්සිය / වාප්පුකාර කුවිතාන්සිය (Wharfinger's Receipt)

රේගුවට භාණ්ඩ භාරදුන් පසු එම භාණ්ඩ භාරගත් බව සඳහන් කරමින් රේගුව විසින් අපනයනකරුට නිකුත් කරන ලියවිල්ලයි.

හානිරක්ෂණ ලිපිය (Letter of Indemnity)

දූෂ්‍ය නෞභාරපත්‍රයක් නිකුත් කිරීමේ තත්ත්වයක් ඇති අවස්ථාවක දී කැඩී බිඳීම් හෝ පලුදු වීම් ඇති එම හානිදායක නොගයේ අනාගත සියලු අවදානම් අපනයනකරු භාර ගන්නා බව සඳහන් කරමින් පාරිශුද්ධ නෞභාරපතක් ලබා ගැනීම සඳහා අපනයනකරුවකු විසින් නැවේ කපිතාන් වෙත නිකුත් කරන ලියවිල්ලයි. නැවට පටවන ලද හානිදායක හොඳ තත්ත්වයේ පවතින විට නිකුත් කරන නෞභාරපත පාරිශුද්ධ නෞභාරපත වේ. නැවට පටවන යම් යම් හානිදායක හෝ මුළු නොගය ම හෝ කැඩීම් බිඳීම් හෝ පලුදු සහිත වේ යැයි සඳහන් කර නිකුත් කරන ලියවිල්ල දූෂ්‍ය නෞභාරපත වේ.

සනීපාරක්ෂක සහතිකය / සෞඛ්‍යය සහතිකය

(Sanitary Certificate/Health Certificate)

ආනයන රටේ අවශ්‍යතාව මත යම් රටක් අපනයනය කරන ඇතැම් කෘෂි නිෂ්පාදිතවල පාරිභෝජන යෝග්‍යතාව තහවුරු කරමින් එම රටේ පිළිගත් ආයතනයක් මගින් නිකුත් කරන ලියවිල්ලකි.

නිදසුන් :

කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
මත්ස්‍ය නිෂ්පාදන සඳහා ධීවර හා ජලජ සම්පත්
සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

ගුදමි බලපත්‍රය

වරාය ආශ්‍රිත ගබඩා ගුදමි (Warehouse) ලෙස හැඳින්වේ. ගුදමක භාණ්ඩ තැන්පත් කළ විට ගුදමි අධිකාරීන් ඒ බව සහතික කරමින් ආනයනකරු වෙත නිකුත් කරන ලියවිල්ල ගුදමි බලපත්‍රය වේ. ගුදමේ තිබිය දී ම භාණ්ඩවල අයිතිය වෙනත් කෙනෙකුට පවරන්නේ නම්, ගුදමි බලපත්‍රය පැවරීමෙන් එය කළ හැකි ය. එම නිසා ගුදමි බලපත්‍රය පැවරිය හැකි ලියවිල්ලකි.

විදේශ වෙළෙඳාමේ දී මුදල් ගෙවීම සඳහා යොදා ගන්නා ක්‍රම

ණායවර ලිපි විවෘත කිරීම මගින්

බැංකු අභ්‍යන්තර මගින්

යම් පුද්ගලයකු විසින් සිය බැංකුවට අදාළ මුදල හා නියමිත ගාස්තු ගෙවා, දෙන ලද උපදෙස් පරිදි නම් කරනු ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණයක් ලැබිය යුතු තැනැත්තාට ගෙවන ලෙස අණ කරමින් මුදල් යවන්නාගේ බැංකුව විසින් මුදල් ලැබිය යුතු තැනැත්තාගේ බැංකුවට හෝ නියෝජිත බැංකුවට නිකුත් කරන ලියවිල්ලයි.

මෙය විදේශීය ගෙවීම් සඳහා මෙන් ම දේශීය ගෙවීම් සඳහා ද භාවිත කරයි.

විද්‍යුත් ගෙවීම් ක්‍රම මගින්

වර්තමානයේ අන්තර්ජාල සබඳතා උපයෝගී කර ගෙන මුදල් ගෙවිය හැකි ක්‍රම මෙයට අයත් වේ.

නිදසුන් :

ණයකාචපත - (credit card)

මුදල් ගෙවීම් සඳහා බහුල ව මෙම ක්‍රමය භාවිත කරයි. visa, Master, Americam Express වැනි කාචපත් බැංකුවක් හරහා ලබා ගත හැකි අතර අන්තර්ජාලය හරහා ගෙවීම් මාධ්‍යයක් ලෙස භාවිත කරයි.

අන්තර්ජාල පෙර-ගෙවුම් කාචපත් **(Internet pre-paid card)**

අවශ්‍ය මුදල් ප්‍රමාණය අදාළ කාචපතට තැන්පත් කර අවශ්‍ය ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා තාවකාලික ව භාවිත කරන කාචපතකි.

අන්තර්ජාල පෙර-ගෙවුම් පහසුකම් (Internet pre-paid facility)

තමන්ගේ බැංකු ගිණුමක් මගින් ගෙවීම් සිදු කරන අතර ගෙවීම් සඳහා විධානය දීමට අන්තර්ජාල බැංකු පහසුකම් (Internet banking) භාවිත කරයි. වර්තමානයේ බොහෝ බැංකු තම ගිණුම් හිමියන්ට මෙම පහසුකම් ලබා දෙන අතර සේවාව අවශ්‍ය අය ලියාපදිංචි වී තමන්ට ලැබෙන ගිණුම් හිමියාගේ නම හා මුරපදය (user name/ password) භාවිත කර අදාළ වෙබ් අඩවියට පිවිස ගෙවීම් කළ හැකි ය.

විද්‍යුත් ගෙවීම් සේවා ආයතන හරහා ගෙවීම් (Electronic pay ment systems)

යම් ගෙවීමක් කිරීමේ දී අදාළ භාණ්ඩය හෝ සේවාව ලබා ගත් ආයතනයට සෘජුවම ගෙවීම් නොකර පිළිගත් ගෙවීම් ආයතනයක් හරහා ගෙවීම් කිරීමේ ක්‍රමයකි.

නිදසුන් :

[www paypal.com](http://www.paypal.com)

මෙම ක්‍රමයට ගෙවීම් කිරීමේ දී ප්‍රථමයෙන් paypal පද්ධතිය තුළ ලියාපදිංචි වී, බැංකු ගිණුම් හෝ ණයපත් තොරතුරු paypal ආයතනයට ලබා දී paypal පද්ධතිය හරහා ගෙවීම් කළ හැකි ය.

මෙහි දී ගිණුම පිළිබඳ තොරතුරු බාහිර පාර්ශ්වයන්ට ලබා දීමක් සිදු නො වේ.

2021

2022

2023

උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ආර්ථික විද්‍යාව

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

2021

2022

සාමාන්‍ය පෙළ

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

තනි හෝ කණ්ඩායම් පන්ති

(English & Sinhala Medium)

0763655550

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura